

sprawiającym,

że organizacje z terenów wiejskich, odległych od centrów dystrybuujących środki, korzystają głównie z małych funduszy przeznaczonych na niewielkie lokalne przedsięwzięcia. Tymczasem o dostęp do większych grantów toczy się ostra rywalizacja i konkurencja, w której zazwyczaj, biorąc pod uwagę wysoki poziom i konkurencję, zwycięskie są duże organizacje o największym potencjale i doświadczeniu, działające głównie w metropoliach i dużych ośrodkach miejskich.

Zjawisko rozwarstwienia, czy też oligarchizacji znajduje swoje odzwierciedlenie także w zestawieniach organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego (OPP).

Liczba

OPP wzrosła z 4,1 tys. w 2005 r. do 8,2 tys. w 2015 r., a kwota przekazywanych im środków z jednoprocenowego odpisu podatku dochodowego od osób fizycznych z 42 mln zł do 618 mln zł. Spośród 8 108 OPP, które otrzymały łącznie 617,5 mln zł jednoprocenowego odpisu od podatku dochodowego osób fizycznych za 2015 r., do 30 organizacji trafiło 51,3% środków. Wzrost liczby OPP i wzrost funduszy pochodzących z mechanizmu 1% nie przekłada się więc na rozwój całego segmentu organizacji ze statusem OPP, ponieważ środki trafiają w większości

do wąskiej grupy wysokobudżetowych organizacji (0,3% organizacji ze statusem OPP otrzymuje ok. 50% zgromadzonych środków)⁶. Średnia wartość środków uzyskanych przez organizacje pożytku publicznego z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosła aż 63,4 tys. zł, jednak mediana była 14-krotnie niższa i wyniosła 4,4 tys. zł. Obserwowaną skalę nierówności potwierdza również współczynnik koncentracji Giniego, który w tym zakresie wyniósł aż 0,89, co oznacza, że dominująca część środków z omawianego źródła została pozyskana przez bardzo niewielką liczbę podmiotów.

Podsumowując zagadnienie zjawiska rozwarstwienia ekonomicznego i oligarchizacji wśród organizacji pozarządowych w Polsce należy podkreślić, że zjawisko to pogłębia się systematycznie co najmniej od 2005 roku. Dane statystyczne wskazują na dysproporcje między wąską grupą największych organizacji, a dużą liczbą małych podmiotów o niewielkiej aktywności. Zauważalny jest także brak grupy pośredniej, organizacji średniej wielkości, które powinny odgrywać rolę dominującą i prezentować znaczący potencjał. Ogranicza

⁶ Sektor non-profit w 2014 r., GUS 2016, s. 244